

Најзначајније инвестиције на подручју града Бањалуке у периоду од 2013. до 2019. године:

У комуналним дјелатностима

- **водоснабдијевање и одвођење отпадних вода**
- реализована II фаза Фабрике воде Новоселија 2 (вриједност пројекта 7,6 милиона КМ),
- реализован пројекат „Градски систем водоснабдијевања и одвођења отпадних вода у граду Бањалуци“ - вриједност инвестиције 40 милиона КМ, уз учешће кредитних средстава KfW банке од 10 милиона евра, донација ЕУ и Владе Њемачке од 8,5 милиона евра и средстава Града Бањалуке од 1,6 милиона евра (изграђено: у насељима Туњице и Шарговац резервоар и секундарна мрежа дужине 16 km - вриједност инвестиције 17,5 милиона КМ, 21,69 km канализационе мреже - примарни колектори и секундарна мрежа лијевом и десном обалом Врбаса, од Карановца до Новоселије, дионица главног градског колектора од Обилићева до Ребровачког моста и 14,85 km водоводне мреже у насељима Кочићев вијенац и Чаире,
- изграђено и пуштено у рад главно постројење водоводног система „Црно врело“, са секундарном мрежом за водоснабдијевање четири подсистема на рубним подручјима Бањалуке и Приједора, вриједности 11 милиона КМ (процијењена вриједност укупног пројекта 20 милиона КМ),
- купљен дио пословне зграде Завода за изградњу Бањалука, вриједности 1.770.000 КМ, за потребе смјештања служби „Водовод“ а.д. Бањалука,
- јуна 2019. године почела изградња водовода у Рекавицама, вриједности више од 410.000 КМ,
 - **етапна изградња Централног градског гробља у Врбањи**
 - завршене прве двије фазе изградње Централног градског гробља у Врбањи (вриједност инвестиције 25 милиона КМ), којима је обезбијеђено 4.200 гробних мјеста,
 - **санација и проширење регионалне депоније у Рамићима**
 - у реализацију прве двије фазе овог пројекта, којег је финансирала ЕУ, уложено 16 милиона КМ (санација депоније, изградња прве санитарне ћелије и система за дегасификацију, набавка уређаја за пречишћавање отпадних вода),
 - почетком 2019. године завршена је изградња хале за сортирање комуналног отпада, коју је суфинансирао Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС,
 - **прикупљање и одвоз комуналног отпада с подручја града**
 - током 2018. године набављено је и распоређено на подручју града 230 нових контејнера, вриједности од око 200.000 КМ, а јуна 2019. године набављено је ново возило с бочним утоваром за одвоз крупног отпада (вриједност инвестиције 414.000 КМ), док је до краја 2019. године планирана набавка још 500 нових контејнера,
 - **топлификациони систем**
 - изграђене и пуштене у рад двије рејонске топлане на дрвну сјечку у насељима Старчевица и Кочићев вијенац (9 милиона КМ),
 - изграђена и пуштена у рад „Еко-Топлана“ на дрвну сјечку, са 10 котлова у функцији, као и 550 m вреловода до главног постројења (вриједност инвестиције 31 милион КМ),
 - уз властита улагања „Еко топлане Бањалука“ од око 1.000.000 КМ, током јуна 2019. године отпочео је редован ремонт производних постројења, као и реконструкција и санација дијелова вреловодних и топловодних траса (Улица Анђе Кнежевић, Пиланска улица, Булевар војводе Живојина Мишића и вод испод моста Венеција).

Инвестиције у Пословној зони „Бањалука-Рамићи“

- извршена адаптација комплекса бившег пословног система „Унис-Ваљаоница ХВТ“ у Пословну зону „Бањалука-Рамићи“ (у куповину имовине и инфраструктурно уређење уложено око 8 милиона КМ). У периоду од 2014. до 2018. године завршене су прве двије фазе изградње инфраструктуре у оквиру Пословне зоне (саобраћајнице с комплетном канализационом мрежом и јавном расвјетом), у укупној вриједности од 3.348.615 КМ,
- укупна улагања приватних инвеститора у куповину парцела и постојећих објеката, изградњу пословних објеката и реконструкцију и адаптацију пословних објеката) у периоду од 2014. до 2018. године износе 26.023.491 КМ, од чега је само у 2018. години инвестирано 13.267.000 КМ („Messer ВН Gas“ доо, „Нора пласт“ доо, „Sep1“ доо., „Tri best“ доо, „Elas Metalexperт“ експорт-импорт д.о.о., „Sim Imprex“ д.о.о. и "Техномеркур" доо, који су завршили изградњу производно-складишних објеката у кругу Пословне зоне, док „ЕТМахс“ д.о.о., „21. мај“ д.о.о., „Јаџимовић“ д.о.о. и „Тенеп“ д.о.о. реконструишу и адаптирају купљене пословне објекте). У куповину 11 парцела уложено је у периоду од 2014. до 2018. године 1.356.491 КМ, у куповину 3 пословна објекта 1.900.000 КМ, у изградњу седам пословних објеката 19.588.000 КМ, а у реконструкцију и адаптацију 4 пословна објекта 3.179.000 КМ. Током 2018. године извршена је продаја парцеле с два објекта инвеститору „Тенеп“ д.о.о. Бањалука, инвеститору „Elas Metalexperт“ продаја још једне парцеле, ради обједињавања земљишта, док је на посљедњој лицитацији 2018. године, парцелу између жељезничких колосјека купило предузеће „Термомонтажа“ а.д. Бањалука. Током 2018. године путем продаје имовине у Пословној зони Рамићи остварени су приходи у износу од 1,46 милиона КМ,
- У изградњу недостајуће инфраструктуре и уређење корита потока Глоговац у зони Рамићи, издвојено је из буџета града у 2019. години 400.000 КМ. На локацији пословне зоне активно је 15 инвеститора, који граде властите привредне објекте или отпочињу производне процесе.

Инвестиције у кругу Пословне зоне „Инцел“

- изграђен Технолошки центар за производњу софтвера и хардвера на површини од 10 хиљада m² у кругу Пословне зоне „Инцел“ (инвеститор „Lanaco“, вриједност инвестиције 17 милиона КМ).

У припреми нове пословне зоне

- **на локацији код фабрике „Јелшинград“ Бањалука**
- локација укупне површине 2,4 хектара биће понуђена на продају путем лицитације у другом полугодишту 2019. године,
- завршени су грађевински радови на припреми друге локације, површине 2,8 хектара, за чију је израду пројектно-техничке документације и опремање јавних саобраћајница припадајућом инфраструктуром, обезбијеђено из буџета града 600.000 КМ,
- **Пословна зона „Вујиновићи- Запад“.**

Изградња и куповина пословних објеката за потребе јавне управе, банкарства, правосуђа, телекомуникација и јавних служби

- изграђен пословни објекат Инвестиционо-развојне банке РС (вриједност инвестиције 5,2 милиона КМ),

- изграђена пословна зграда Централне банке БиХ у Бањалуци (вриједност пројекта 13,72 милиона КМ),
- изграђена зграда Основног суда и реконструисана и модернизована зграда Окружног суда у Бањалуци (вриједност инвестиција 5,2 милиона КМ, уз учешће средстава Европске комисије),
- фирма „ABC Finance“ купила за 5.030.000 КМ зграду „Банка Српске“ и издала у закуп за потребе пословања „MF банке“ и „Mikrofin osiguranja“,
- купљени дијелови пословне зграде „Grand trade“ д.о.о. Бањалука за потребе пословања: „M tel“-а а.д. (65.000.000 КМ), „Лутрије Републике Српске“ а.д. (2.770.000 КМ) и Управе за индиректно опорезивање БиХ (35.000.000 КМ),
- изграђен Ватрогасни дом у насељу Дервиши, површине 1.630 m² - вриједност инвестиције 2,27 милиона КМ,
- изградња вишенамјенских објеката у насељима: Лауш (објекат мјесне заједнице и полицијске станице на површини од 1.112 m²-процијењена вриједност инвестиције 1 милион КМ), Петрићевац (у првој фази објекат амбуланте породичне медицине, у другој фази мјесне заједнице и дјечјег вртића),
- Градска развојна агенција пресељена у нове просторије, површине 280 m², у насељу Старчевица, а Центар за развој пољопривреде и села у нове просторије у Улици војводе Момчила бр. 10, 12 и 16,
- отворен нови полигон за обуку возача у насељу Лазарево,

У области индустрије и енергетике

- реализација пројекта реконструкције електродистрибутивне мреже и инсталисање 30.000 дигиталних бројила за даљинско читавање потрошње електричне енергије (укупна вриједност пројекта 30 милиона КМ),
- маја 2019. године започела је реализација Пројекта реконструкције средњенапонске и нисконапонске мреже на подручју свих радних јединица „Елекрокрајине“, вриједности 15,95 милиона КМ, а која ће трајати наредне три године,
- изграђена и стављена у функцију хидроелектрана „Бочац 2“ инсталисане снаге 8,76 MW-вриједност инвестиције 42 милиона КМ,
- у некадашњем погону Фабрике обуће „Босна“ у Бронзаном Мајдану инвеститор из Италије покренуо производњу горњих дијелова ципела за бренд „Stil Martin“, који се дорађују у Словачкој и пласирају на европско тржиште, док је у оквиру Творнице обуће „Бема“ отворен нови производни погон за производњу обуће „Riko Sport“ и набављене машине из Италије,
- у изградњу новог производног погона и отварање десет продавница, „Крајина-клас“ д.о.о. Бањалука уложило је током 2019. године око 10 милиона КМ,
- Ремонтни ваздухопловни завод „Космос“ набавио линију за електрохемијску заштиту-цинковање, вриједности 200.000 КМ,
- Компанија „ГМП“ проширила је производне капацитете отварањем објекта новог производног погона код Приједорске петље,

У области пољопривреде

- изградња и опремање објекта Пољопривредног института РС,
- реализација пројекта „Локална пољопривреда“-органска производња поврћа и воћа на парцели од 2,5 хектара у насељу Мотике, који су финансирани Европска унија (170.000 евра), Град Бањалука, Пољопривредни факултет и партнери (30.000 евра),

У области саобраћаја

- изградња складишног објекта за потребе карго саобраћаја (карго центар) у оквиру

комплекса Аеродрома Бањалука, површине 1.360 m²-вриједност инвестиције 1,2 милиона КМ и проширење аеродромске зграде-вриједност инвестиције 650.000 КМ (из Развојног програма одобрено 7 милиона КМ за набавку опреме за карго центар),

У области угоститељства и туризма

- изграђен хотел „Тесла“ у насељу Росуље,
- отворен савремени туристичко-угоститељски и забавни центар Ада на острву у кориту ријеке Врбас, повезан пјешачко-бициклическим мостом с рестораном „Стара ада“,
- саниране пјешачке стазе и дрвени мостови излетишта „Крупски слапови“-вриједност радова 35.000 КМ,
- обновљен хотел „Славија“, капацитета 50 двокреветних соба,
- реконструкција објеката Самачкох хотела у подножју Старчевице,
- јула 2019. године отворен хотел „Marriott“ са четити звјездице, у насељу Нова Варош, са 118 луксузних соба, према стандардима ланца хотела Courtyard by Marriott, чији је инвеститор компанија „МММ Развој пројеката“, а отворен је на основу франшизног уговора с краја 2017. године,
- уређење терена за реализацију пројекта „Мањача као туристичко-рекреативни комплекс“, чија је предрачунска вриједност 1,5 милиона КМ,

У области образовања

- изграђена зграда Факултета политичких наука-вриједност инвестиције 6,15 милиона КМ,
- реконструисана стара зграда Архитектонско-грађевинског факултета и дограђен анекс зграде,
- изградња зграде Шумарског факултета-вриједност инвестиције 4 милиона КМ,
- етапна изградња и санација павиљона Студентског центра „Никола Тесла“ (санација два павиљона-вриједност инвестиције 1,5 милиона КМ, изградња четвртог павиљона-вриједност инвестиције 7,5 милиона КМ,
- у оквиру Факултета политичких наука отворен Конфучијев институт,
- санација крова Техничке школе (140.000 КМ) и замјена дијела крова на згради ОШ „Иван Горан Ковачић“ (40.000 КМ),
- у Пословној зони Рамићи Град додијелио простор Школи ученика у привреди, у којем је опремљена радионица за техничку обраду дрвета, намијењена за обуку ученика у дрвопрерађивачкој индустрији, уз финансијску подршку ЕУ и Међународне организације рада (ILO),
- у оквиру Пројекта реконструкције 19 основних и средњих школа у градском и приградском подручју, за чију су реализацију Влада РС, Град Бањалука и донатори обезбиједили 1,9 милиона КМ, током 2018. године обновљена је основна школа у Бочцу, као и подручне школе у Агином селу, Крминама и Пријечанима,
- отворена два нова вртића, у насељима Обилићево и Росуље, у што је уложено 300.000 КМ,

У области здравства

- етапна изградња и опремање амбулантно-поликлиничког блока Јужно крило УКЦ Бањалука (вриједност инвестиције 25 милиона \$, у оквиру пројеката: Кореја 3 и „Модернизација болница у РС“), као и изградња и модернизација амбуланти породичне медицине. У периоду од 2014. до 2018. године у реконструкцију Јужног крила УКЦ-а и Централног медицинског блока укупно инвестирано 164.287.000 КМ,
- изграђен и опремљен Центар за специјалне социјалне услуге и лијечење развојних

поремећаја код дјете под називом „За мајку и дијете“, у који је уложено 1,24 милиона КМ донаторских средстава,

- за потребе основних дјелатности, Завод за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ купио објекат Геронтолошког центра „Слатина“ за 2.200.000 КМ и објекат Бањско-рекреативног центра „Шехер“ за 1.086.000 КМ,

У области социјалне заштите

- изграђен стационарни објекат у оквиру Социјално-геријатријског центра, вриједности 1,1 милион евра-донација Владе Азербејџана,

У области културе

- етапна санација тврђаве „Кастел“ (цјелина 2-вриједност инвестиције 1,9 милиона КМ, у обнову двије куле из буџета града уложено 150.000 КМ, реализована прва фаза санације Бастиона, између двије обновљене куле, у коју је уложено половином 2019. године 150.000 КМ),
- реконструкција просторија Студентског позоришта, површине 148,9 m²-вриједност инвестиције 434.000 КМ,
- јула 2019. године завршена друга фаза реконструкција зграде Културног центра Бански двор (спољашње уређење објекта, замјена столарије, степеништа и кипова те уградња амбијенталне расвјете), у коју је уложено 2,5 милиона КМ. У првој фази реконструкције, која је окончана 2018. године, замијењен је дотрајали кров (уложено 514.000 КМ),
- рестаурација и адаптација објекта некадашње хидроелектране „Делибашино село“ у технички музеј енергетике,
- реконструкција фасаде зграде Народног позоришта РС,
- изградња и санација друштвених домова (Драгочај, Дебељаци, Верићи, Љубачево, Крмине),

У области спорта

- реконструисана спортска дворана „Борик“-вриједност инвестиције 1,1 милион КМ,
- изграђена прва приватна вишенамјенска спортска дворана „Фарма-пром“-вриједност инвестиције 2 милиона КМ,
- у оквиру пројекта „Јачање улоге мјесних заједница у БиХ“, којег UNDP финансира са 70% средстава, а локална заједница са 30%, завршено прекривање спортске балон-хале у МЗ Шарговац,
- реконструкција, санација и адаптација објекта бившег Шопинг центра у Јеврејској улици у спортску дворану-вриједност инвестиције 1,2 милиона КМ,
- обнова слалом стазе на Врбасу у кањону Тијесно, као и пјешачке стазе и трибина (70.000 КМ),

Изградња тржних центара, стамбено-пословних објеката за тржиште и пословних објеката привредних субјеката

- изградња продајног објекта „Centrum“, површине 13.500 m², инвеститор компанија „Centrum trade“;
- изградња тржног центра „Emporium“, површине 12.000 m², с хотелом „Јелена“, инвеститор компанија „Слобопром“,
- изградња пословне зграде „Euroherc“, површине 20.900 m², инвеститор концерн „Agram“,
- изградња трговачког центра „Delta planet“, почетак рада март 2019. године (на

- укупној површини од 62,5 хиљада m²: супермаркет и продајни простори, биоскоп са шест сала, ресторан, 1.000 паркинг мјеста, уз запошљавање око 2.500 радника), инвеститир београдски Холдинг „Делта“, вриједност инвестиције 136.906.000 КМ),
- изградња стамбено-пословног комплекса у Јеврејској улици (инвеститор „Темпоградња“) површине 20.000 m² (3 ламеле, подземне и надземне гараже), од чега су: стамбене површине 10.000 m², пословни простор 4.500 m² и гаражни простор 4.000 m², предрачунска вриједност инвестиције 12 милиона КМ,
 - изградња пословног објекта „Тогинек“ д.о.о. у насељу Врбања,
 - изградња стамбено-пословних објеката намијењених продаји на тржишту (инвеститори Интеграл Инжињеринг, Арагоста, Хидрокоп, Малбашић, Екватор, ГП „Крајина“, „ММ Invest“, „Fructa trade“, „Freeland BDB“, „Trio Trade“ и др.),

Инвестициони пројекти, чија је реализација у припреми:

- санација и реконструкција комплекса касарне у Залужанима за потребе МУП-а РС (изградња 3 нова објекта, реконструкција два и адаптација 10 постојећих објеката, укључујући и вањско уређење комплекса)-Влада РС обезбиједила 6,5 милиона КМ за изградњу Центра за обуку полиције,
- изградња ексклузивног хотела на простору некадашњег хотела „Интернационал“, површине 2.000 m², за коју инвеститор-компанија „Сiambella“ планира уложити 10 милиона КМ,
- израда пројектне документације за изградњу конгресно-конференцијске дворане, с хотелом, у близини административног центра Владе РС (процијењена вриједност 35 милиона КМ),
- за „Пројекат изградње Медицинског кампуса“ обезбијеђена техничка помоћ ЕУ са 880.000 евра посредством Инвестиционог фонда за Западни Балкан-WBIF. Почетак имплементације пројекта предвиђен за друго полугодиште 2019. године, а „Пројекат изградње Медицинског кампуса“ садржи изградњу и опремање Медицинског факултета, Центра за образовање и истраживање, Факултета за здравствену његу и Средње медицинске школе. Предрачунска вриједност пројекта 47,5 милиона евра,
- реализација пилот пројекта „Интелигентни транспорт“ (лоцирање и праћење возила градског превоза), у оквиру трогодишњег пројекта „Бањалука-Smart City“, који обухвата израду студија и технолошких рјешења, набавку опреме и платформи за развој рјешења, у партнерству Електротехничког факултета, истраживачког тима, привреде и јавне управе.

Инвестиције реализоване након извршене приватизације дијела државног капитала у бањалучким предузећима:

➤ „SHP Целекс“

Стратешки инвеститор „Есо invest“ из Словачке, након што је 2001. године постао већински власник капитала, остварио је уговорена улагања у вриједности од 17,5 милиона КМ у објекте и опрему за производњу папира и хигијенске папирне конфекције. У 2018. години проширени капацитети набавком и инсталисањем нове машине за папирну конфекцију, годишњег капацитетза 13.000 тона, у коју је уложено 10 милиона КМ,

➤ „Витаминка“

Фирма „Kreis-Industriehandel AG“ из Базела, која је 2002. године постала већински власник, реализовала је инвестициона улагања у обнову производних погона у износу од

10.150.000 КМ и увела међународне стандарде из система квалитета и у области контроле и безбједности хране НАССР. Јула 2019. године компанија „Витинка“ из Зворника преузела бањалучку „Витаминку“, с циљем измиривања обавеза „Витаминке“ и проширења производње увођењем линије безалкохолних пића и воћних сокова,

➤ **„Јелшинград-Livar-Ливница челика“**

Почев од 2005. године, већински власник „Livar“ из Горице, остварио је уговорено инвестиционо улагање од 10,3 милиона КМ и покренуо производњу челичних одливака, који су углавном намијењени страним тржиштима,

➤ **„Бањалучка пивара“**

Већински власник „Altima Global Special Situations Fund Ltd. из Велике Британије, до 2009. године модернизовао је технолошку опрему за годишњи обим производње од 300.000 hl пива (улагање од 7,8 милиона КМ) те набавио савремену опрему за паковање пива,

➤ **Фармацеутско-хемијска индустрија „Хемофарм“**

Купујући 2006. године већински капитал „Чајавец-Системи управљања“, „Хемофарм“ из Вршца (Србија), почев од 2007. године остварује значајне инвестиције у развој нових технологија (2.298.100 КМ), реализујући 2009. године другу фазу проширења производње фармацеутских производа,

➤ **„Телекомуникације РС“**

„Телеком Србије“, који је 2007. године постао већински власник, извршио је значајна улагања у развој телекомуникационих капацитета на подручју града, мобилне телефоније, у информационе технологије и магистралну транспортну мрежу. Стратешки инвеститор је уложио 50 милиона евра 2008. године, а у сљедећем петогодишњем периоду 344 милиона евра на нивоу Републике Српске. Током 2018. године изграђени су телекомуникациони инфраструктурни објекти у насељима: Чесма, Паприковац, Шарговац, Ада, Лазарево, Рекавице и Борик,

➤ **„Нестро Петрол“**

Руска компанија „Нефтгазинкор“, која је купила 2007. године већински капитал три предузећа у јединственом поступку (Рафинерија нафте Брод, Рафинерија уља Модрича и „Петрол“ Бањалука), извршила је обавезу инвестирања у сва три предузећа 2008. године у износу од око 2 милијарде КМ (979 милиона евра),

➤ **Глас Српске**

Конзорцијум „Интеграл инжињеринг“ Лакташи и „Дневне независне новине“, који је 2008. године постао већински власник „Гласа Српске“, „Графике“ и „Трговине“, у модернизацију производње уложио је током 2009. године 4.350.000 КМ, а нова штампарија у Маховљанима отворена је 2010. године,

➤ **„Нова ДИ Врбас“**

ПП „Нискоградња“ Лакташи, које је 2007. године купило у стечајном поступку имовину ДИ „Врбас“, инвестирао је 2008. године у санацију објеката, ремонт опреме и покретање производње 12,5 милиона КМ,

➤ **„Житопродукт“**

Имовину „Житопродукта“ у стечајном поступку купила је 2012. године фирма „Бојанић“

из Бугојна, која је, након ремонта машина покренула млинску производњу. Пуштени су у функцију силос капацитета 15.000 тона, млин капацитета 100 тона те линија складиштења брашна. Новембра 2015. године бањалучка „Житопека“ д.о.о. купила је имовину бањалучког „Житопродукта“ од фирме „Бојанић“ и реализовала значајна улагања у санацију и опремање погона, лабораторије, транспортног система, жељезнице, система набавке сировина, проширење асортимана производа и модернизацију паковања. Савремена индустријска пекара отворена је на простору од 3.500 m² те је, уз већ раније покренуту млинску индустрију, заокружен комплетан производни процес брашна и пекарских производа,

➤ **РК „Боска“**

Конзорцијум „Делта-Зекстра“ из Србије, који је 2008. године купио државни капитал РК „Боска“, до 2010. године уложио је 3 милиона евра у реконструкцију и санацију објекта Робне куће „Боска“,

➤ **„Тржница“**

Већински власник „МГ Минд“ д.о.о., у унапређење тржничке функције уложио је од 2005. до 2007. године 17 милиона КМ (завршена обнова и надоградња објекта Градске тржнице те изграђен анекс зграде Градске тржнице површине 16 хиљада m²,

➤ **„Ciambella International“**

Шпедитерска компанија „Ciambella“ export-import д.о.о. Бањалука, која је купила Мотел "Интернационал", обавља припремне активности за **изградњу луксузног хотелског комплекса „Ciambella International“, у коју ће уложити више од 10 милиона КМ.**